

V. Watervogeltellingen

W. Courtens & D. Verbelen

V.1 Materiaal en methode

Vanaf oktober tot en met maart wordt het Poldercomplex midmaandelijks integraal geteld door de Vogelwerkgroep NW-Vlaanderen, de Werkgroep Uitkerkse Polders en de Vogelwerkgroep Middenkust. De coördinatie voor de regio gebeurt door Dominique Verbelen van Natuurpunt Studie vzw. De algemene coördinatie van de watervogeltellingen op Vlaams niveau gebeurt door Koen Devos op het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Hierbij worden alle water- en vogelrijke gebieden in het vogelrichtlijngebied bezocht en worden alle aanwezige watervogels (duikers, aalscholvers, reigers, zwanen, ganzen, eenden, rallen, steltlopers en meeuwen) geteld. Hieruit kan het aantalsverloop van alle soorten watervogels doorheen het winterhalfjaar worden afgeleid. De totalen van deze tellingen kunnen worden getoetst aan de internationale 1%-normen van Wetlands International (Wetlands International, 2006). De gegevens over winterganzen in de Oostkustpolders werden bekomen via Eckhart Kuijken en Christine Verscheure die de tellingen coördineren.

Wanneer wordt vastgesteld dat bepaalde soorten van de Bijlage I op een bepaald moment in hoge aantallen in het studiegebied aanwezig zijn, zullen bijkomende tellingen worden uitgevoerd. Hierbij zal het bijvoorbeeld gaan om grote concentraties Kleine Zwaan *Cygnus bewickii*, Goudplevier *Pluvialis apricaria*, slaappleatsen van Blauwe Kiekendief *Circus cyaneus*, etc.

V.2 Resultaten

In de Tabellen 40 en 41 worden de resultaten van de midmaandelijkse watervogeltellingen tijdens het winterhalfjaar 2007/'08 weergegeven. Tabel 40 geeft de resultaten voor de 'watervogels' (duikers, futen, zwanen, ganzen, eenden, Waterhoen en Meerkoet) voor het vogelrichtlijngebied en de volledige Oostkustregio. Hierin werden overwinterende ganzen nog niet opgenomen. Tabel 41 geeft de resultaten voor de 'steltlopers' (reigerachtigen, Waterral en steltlopers).

Van oktober tot en met maart voldeden de Oostkustpolders aan de Ramsarnormen gezien er telkens ruim 20.000 watervogels en steltlopers werden geteld (Tabel 40). Het SBZ voldeed op deze manier van december tot februari aan de Ramsarcriteria, november en maart kunnen hier eventueel nog bijkomen wanneer de aantallen ganzen op SBZ niveau kunnen worden ingebracht. Zowel de Kleine Rietgans (november tot februari) als de Kolgans (december tot februari) overschreden zoals gewoonlijk meermaals de 1%-norm (respectievelijk 420 en 10.000 ex.). Voor een uitgebreidere bespreking van de overwinterende ganzen wordt verwezen naar hoofdstuk VI. Ook de Smient haalde verschillende keren 1%-norm (15.000 ex.) in de Oostkustpolders, in februari ook in het SBZ. De beste gebieden voor deze soort waren de Uitkerkse Polders (maximaal 11.875 ex. in februari) en het achterhavencomplex (maximaal 4686 ex. in januari). Kleine Zwaan (200 ex.) en Slobeend (400 ex.) overschreden elk in één maand de norm, respectievelijk in december en in maart. Een grote groep Kleine Zwanen (297 ex.) zat in december in de Polders te Lapscheure. De beste gebieden voor Slobeend waren opnieuw de Uitkerkse Polders (maximaal 436 ex. in maart) en het achterhavencomplex (272 ex. in maart).

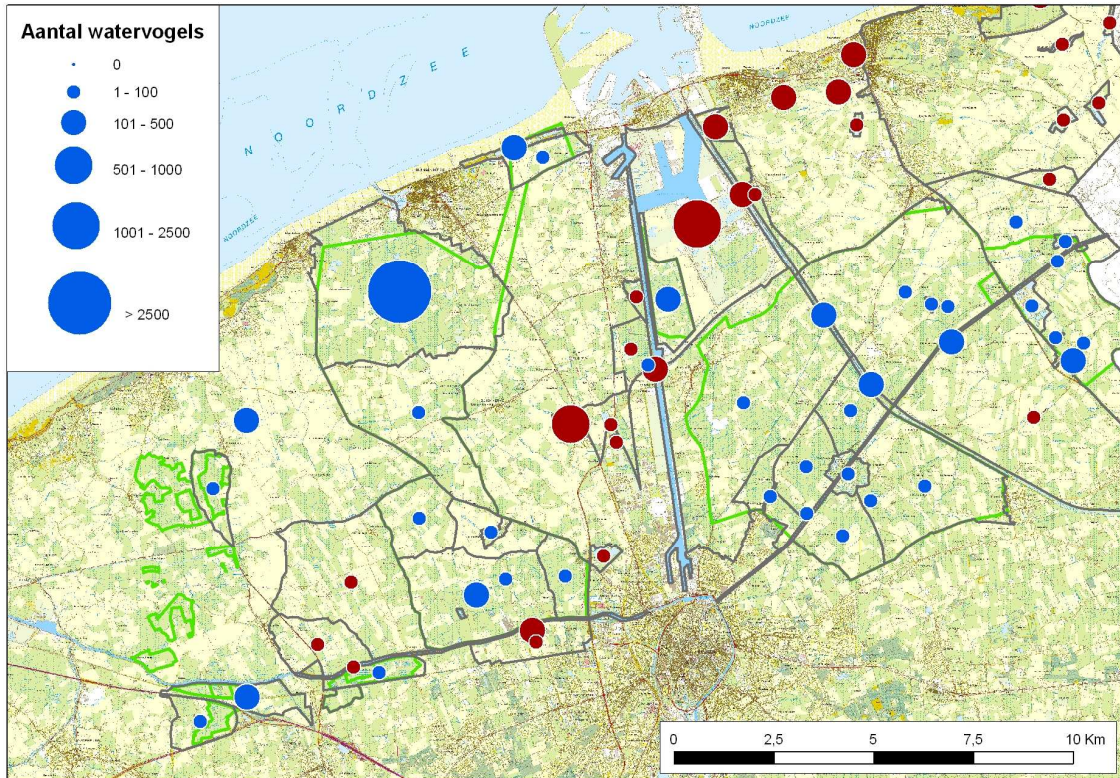
De Figuren 59 tot 70 geven de verspreiding per maand van watervogels (zonder overwinterende ganzen) en steltlopers in de Oostkustregio. In deze figuren zijn Kleine Rietgans en Kolgans niet opgenomen. Hieruit blijkt dat in elke maand de hoogste aantallen watervogels en steltlopers werden aangetroffen in de Uitkerkse Polders en het achterhavencomplex. In totaal (gesommeerd over alle maanden) werden in de Uitkerkse Polders 71.033 vogels geteld (48.143 watervogels en 22.890 steltlopers), in de achterhaven 35.672 ex. (23.449 watervogels, 12.223 steltlopers). Op de derde plaats komt het Poldercomplex te Dudzele met 6244 vogels.

Tabel 40. Aantal watervogels per maand tijdens het winterhalfjaar 2007/08 in het SBZ en in de volledige Oostkustpolders (OKP).

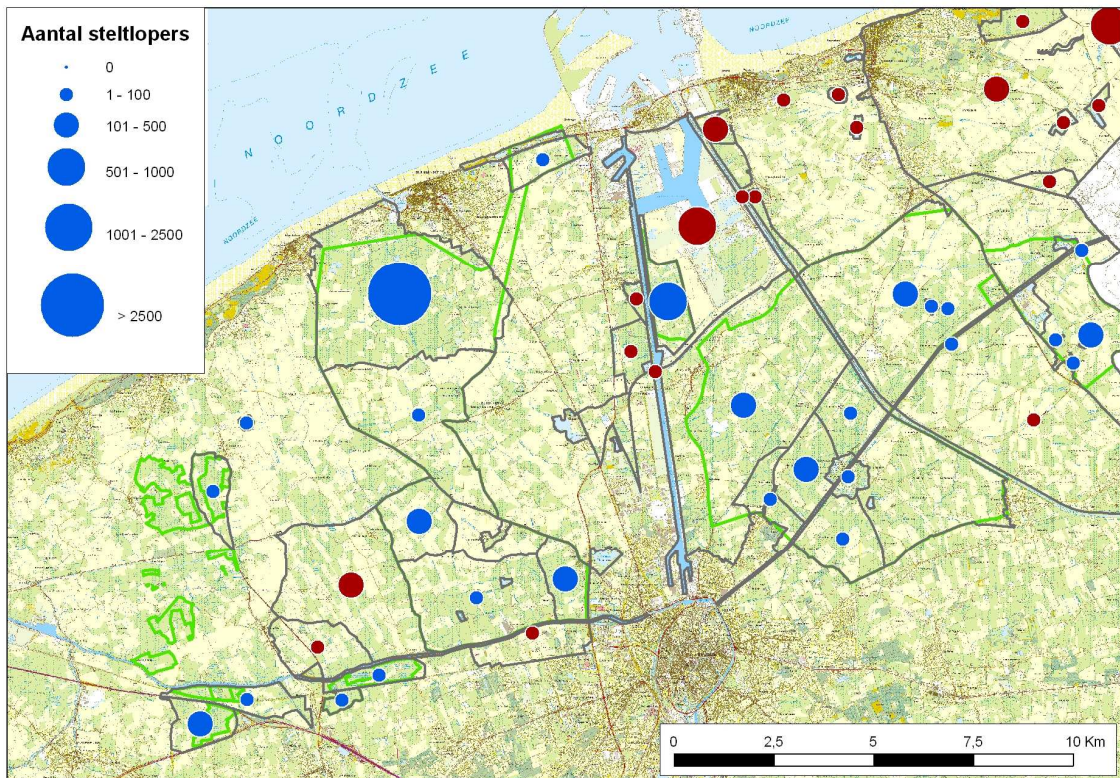
	oktober		november		december		januari		februari		maart	
	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ
Parelduiker	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ijsduiker	0	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	0
Dodaars	95	41	169	63	178	50	123	45	95	23	63	20
Fuut	181	16	186	25	181	18	162	11	113	21	77	15
Kuifduiker	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0
Geoorde Fuut	0	0	1	1	0	0	2	1	3	0	2	0
Knobbelzwaan	8	8	4	4	11	8	10	2	4	4	11	7
Kleine Zwaan	0	0	0	0	304	304	0	0	0	0	0	0
Kolgans	771	-	3338	-	20956	-	19689	-	15063	-	2525	-
Kleine Rietgans	4	-	18254	-	35575	-	16691	-	527	-	0	-
Grauwe Gans	920	28	1720	298	1492	82	635	317	1009	363	13	0
Rotgans	3	0	5	0	0	0	2	0	2	0	0	0
Bergeend	76	20	297	52	278	126	264	115	447	265	759	447
Smient	1972	1760	7227	5745	15594	9953	15504	11612	20100	17023	12685	11203
Krakeend	107	10	248	20	277	23	399	60	355	70	266	87
Wintertaling	1172	409	1397	647	2083	671	1960	1286	1319	998	1235	793
Zomertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	18
Wilde Eend	4052	1628	5178	1448	6373	2188	5406	1635	4523	2320	2422	1280
Pijlstaart	2	2	79	5	76	6	86	15	73	19	25	7
Slobeend	271	72	363	183	380	119	339	180	279	183	940	629
Tafeleend	14	3	63	0	92	18	64	0	62	7	23	8
Kuifeend	172	108	317	134	501	303	441	257	462	303	347	148
Topper	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Grote Zee-eend	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Brielduiker	0	0	5	0	13	0	22	0	10	0	7	0
Nonnetje	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Middelste Zaagbek	0	0	1	0	18	0	11	0	9	0	0	0
Waterhoen	608	294	958	372	1101	571	1028	383	1187	554	745	390
Meerkoet	1106	448	1898	748	2118	1015	2597	1388	1954	886	1046	499
Watervogels	11534	(4847)	41710	(9745)	87606	(15455)	65440	(17307)	47598	(23039)	23212	(15551)
Steltlopers	9402	6741	11245	8676	15407	11173	9434	3543	10260	7877	3976	2787
Totaal	20936	(11588)	52955	(18421)	103013	(26628)	74874	(20850)	57858	(30916)	27188	(18338)

Tabel 41. Aantal steltlopers per maand tijdens het winterhalfjaar 2007/'08 in het SBZ en in de volledige Oostkustpolders (OKP).

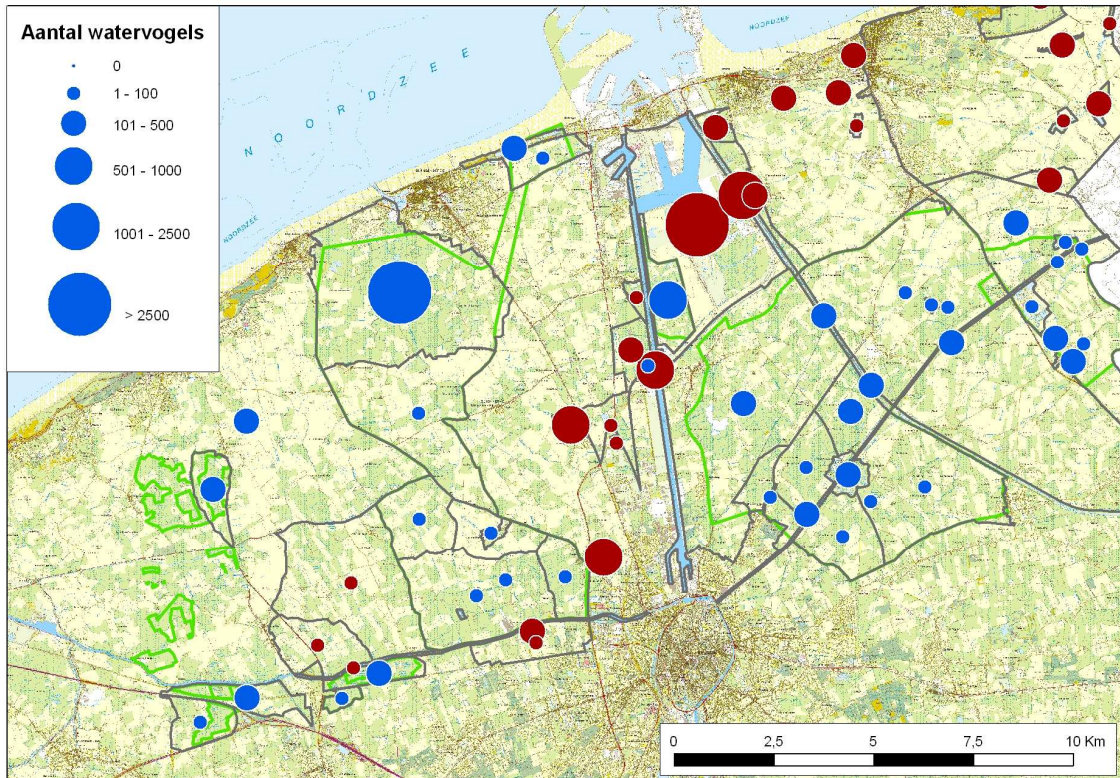
	oktober		november		december		januari		februari		maart	
	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ	OKP	SBZ
Roerdomp	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kleine Zilverreiger	34	24	14	9	18	10	14	10	5	3	22	14
Grote Zilverreiger	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Blauwe Reiger	157	119	156	105	126	89	98	64	110	68	97	54
Ooievaar	26	1	27	3	20	1	23	2	37	1	39	3
Lepelaar	0	0	10	10	0	0	0	0	0	0	19	19
Waterral	5	3	4	2	8	4	1	0	4	3	4	3
Kraanvogel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Scholekster	296	8	122	32	93	2	259	114	397	45	400	196
Kluut	1	0	18	0	35	1	57	2	63	3	199	137
Steltkluut	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Bontbekplevier	12	0	5	0	10	0	7	0	8	0	0	0
Goudplevier	1103	1045	2116	2057	1385	1197	2146	26	713	651	113	113
Zilverplevier	31	4	31	0	71	0	131	0	71	0	34	0
Steppekievit	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Kievit	6404	4564	7526	5610	9964	6970	3598	1224	6526	5087	1121	929
Kanoetstrandloper	0	0	6	0	1	0	0	0	0	0	15	0
Kleine Strandloper	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bonte Strandloper	35	22	27	0	143	1	235	1	124	0	276	13
Kemphaan	9	7	124	29	146	109	349	151	62	60	50	50
Bokje	0	0	2	0	4	1	0	0	0	0	0	0
Watersnip	203	168	125	99	97	76	32	22	82	77	59	53
Grutto	1	1	2	1	1	1	0	0	29	26	417	387
Rosse Grutto	13	0	3	0	0	0	3	0	0	0	1	0
Wulp	948	712	808	651	3120	2695	2258	1907	1957	1845	856	678
Zwarte Ruiter	55	42	45	44	5	4	16	13	6	2	22	19
Tureluur	34	3	61	16	137	4	191	1	42	1	210	106
Groenpootruiter	3	3	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Witgat	9	5	7	5	6	5	12	6	8	5	12	11
Oeverloper	5	0	2	2	3	1	0	0	1	0	0	0
Steenloper	5	0	2	0	11	0	2	0	15	0	8	0
Totaal	9402	6741	11245	8676	15407	11173	9434	3543	10260	7877	3976	2787

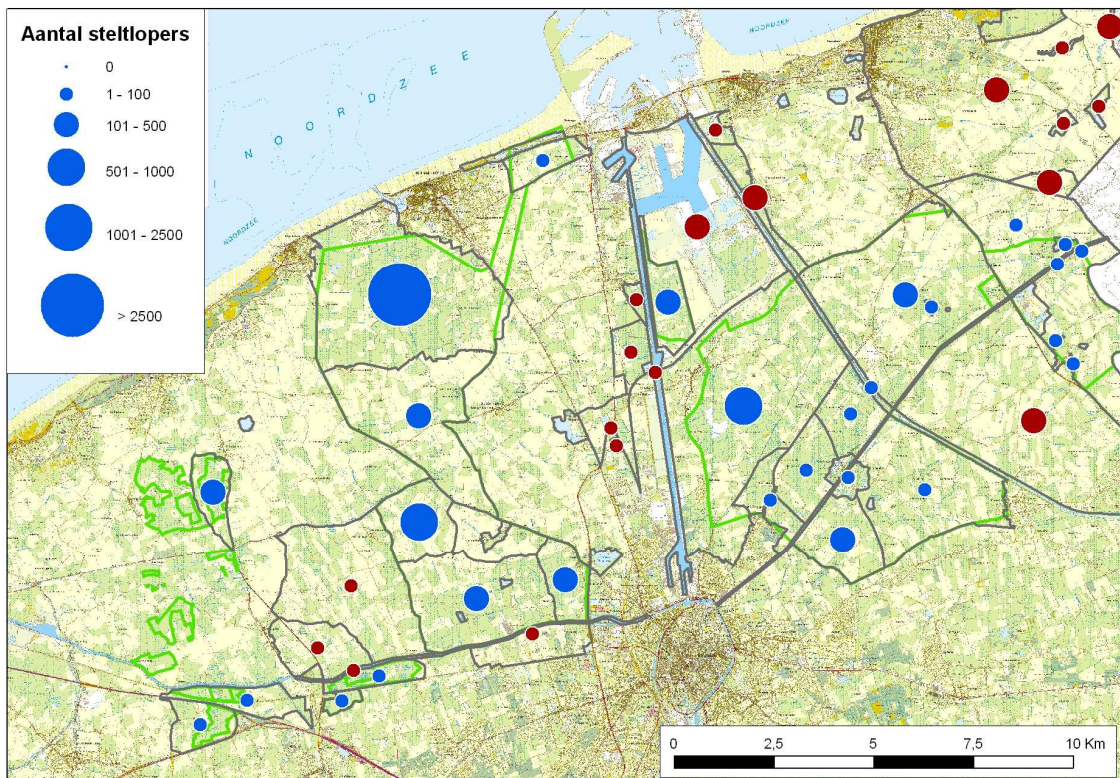
Figuur 59. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijkse telling in oktober 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

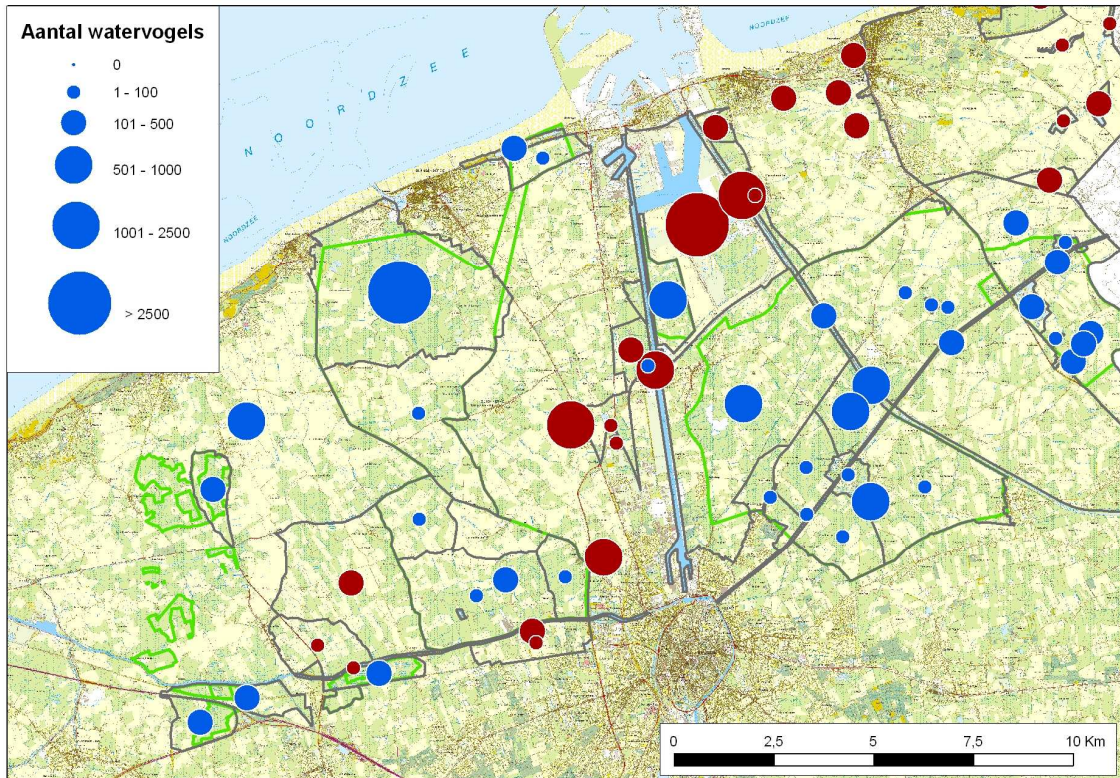
Figuur 60. Aantal en verspreiding van stelloppers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijkse telling in oktober 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

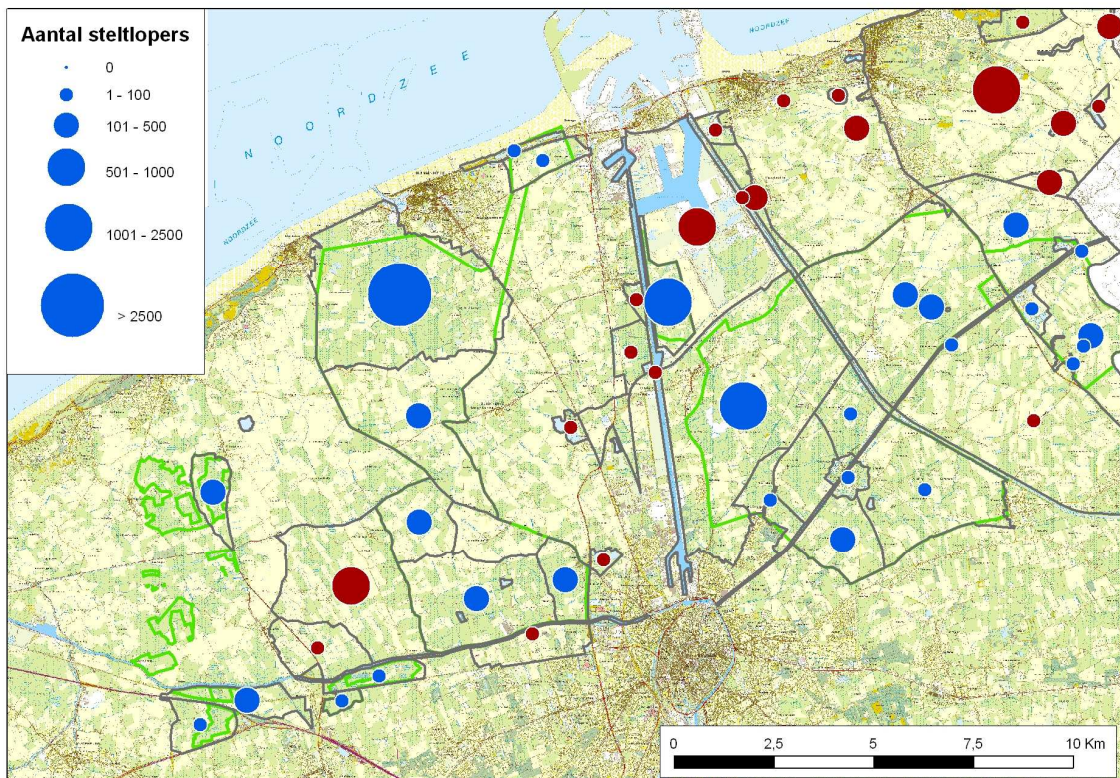
Figuur 61. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in november 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

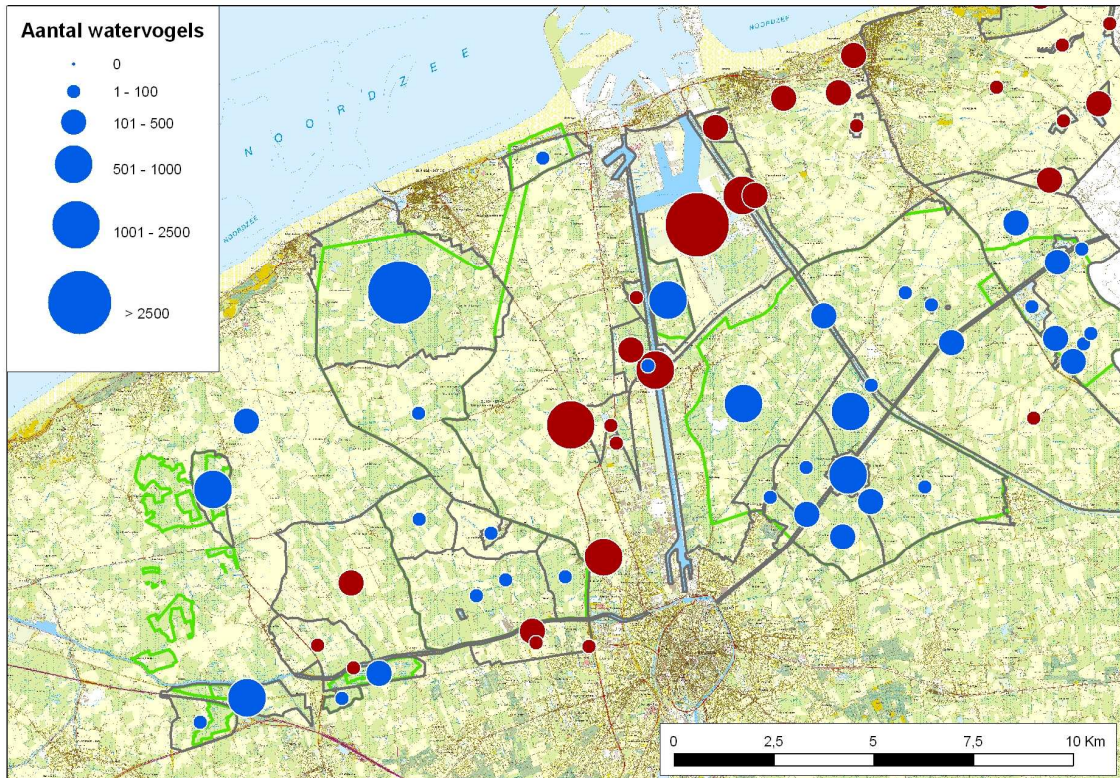
Figuur 62. Aantal en verspreiding van steltlopers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in november 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

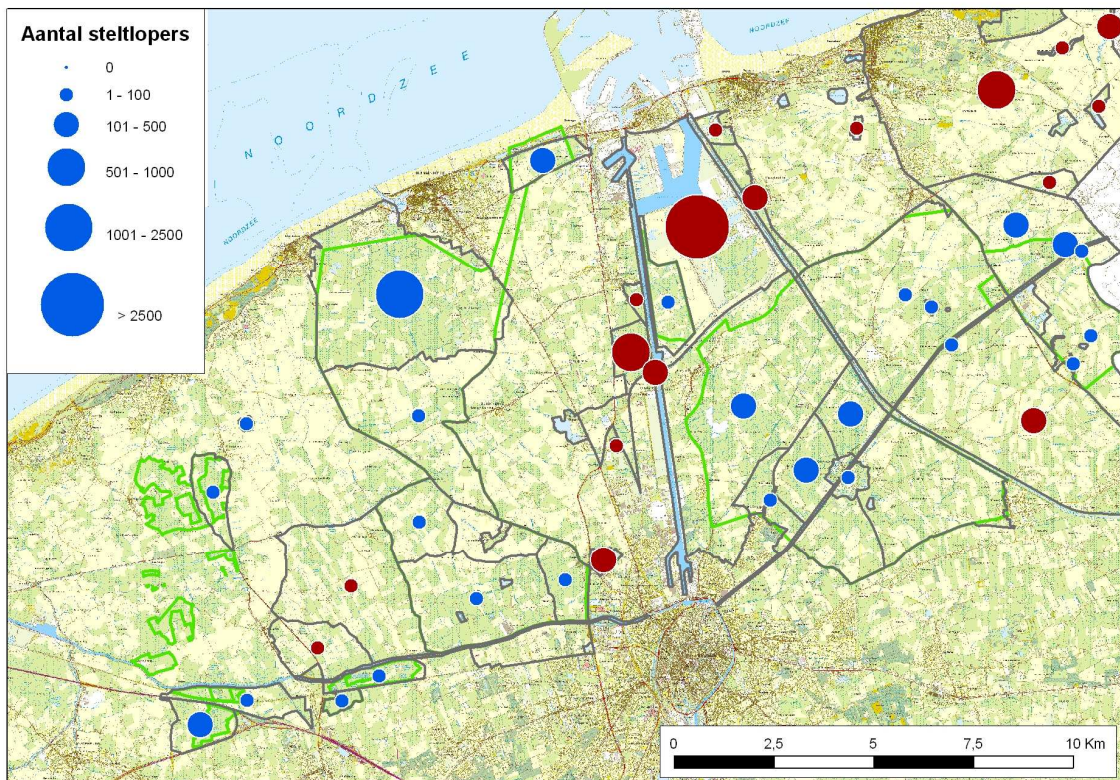
Figuur 63. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in december 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

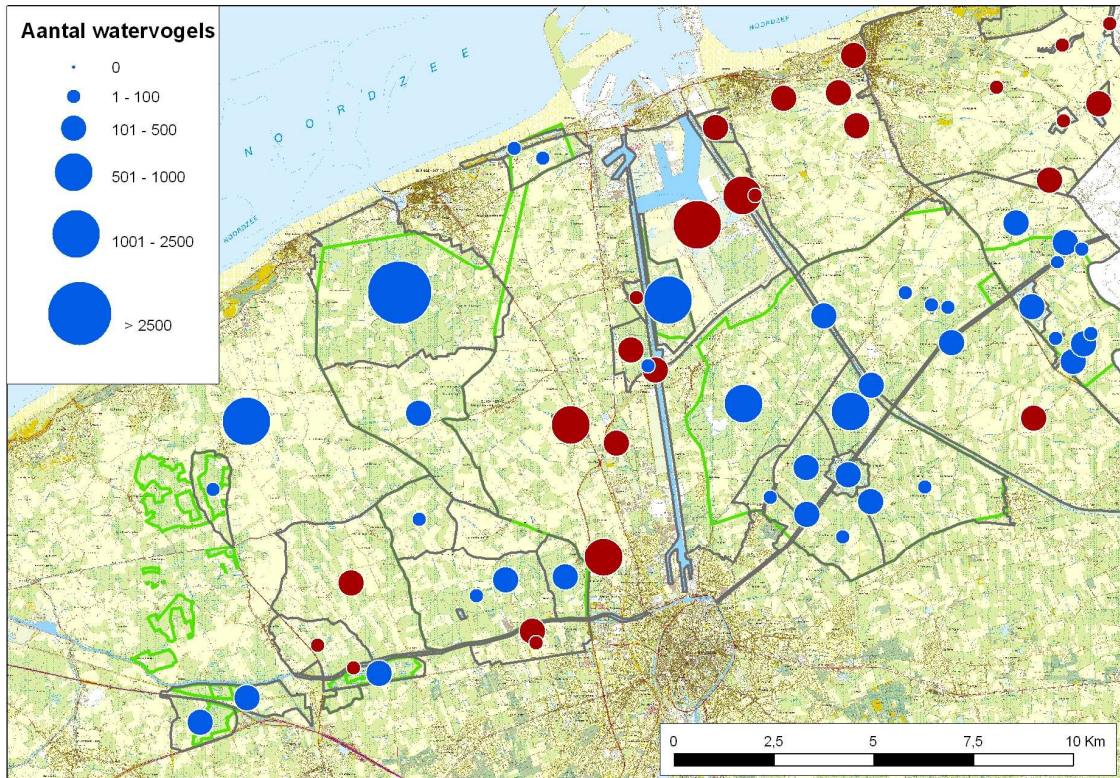
Figuur 64. Aantal en verspreiding van steltlopers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in december 2007 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

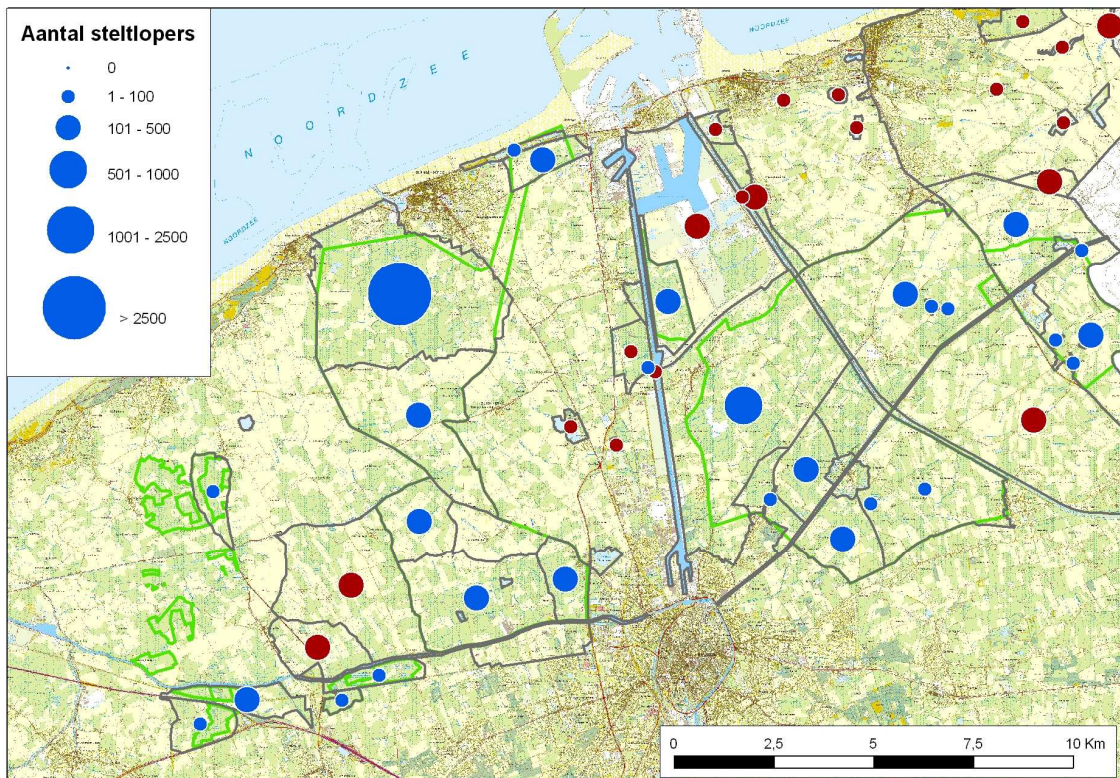
Figuur 65. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in januari 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

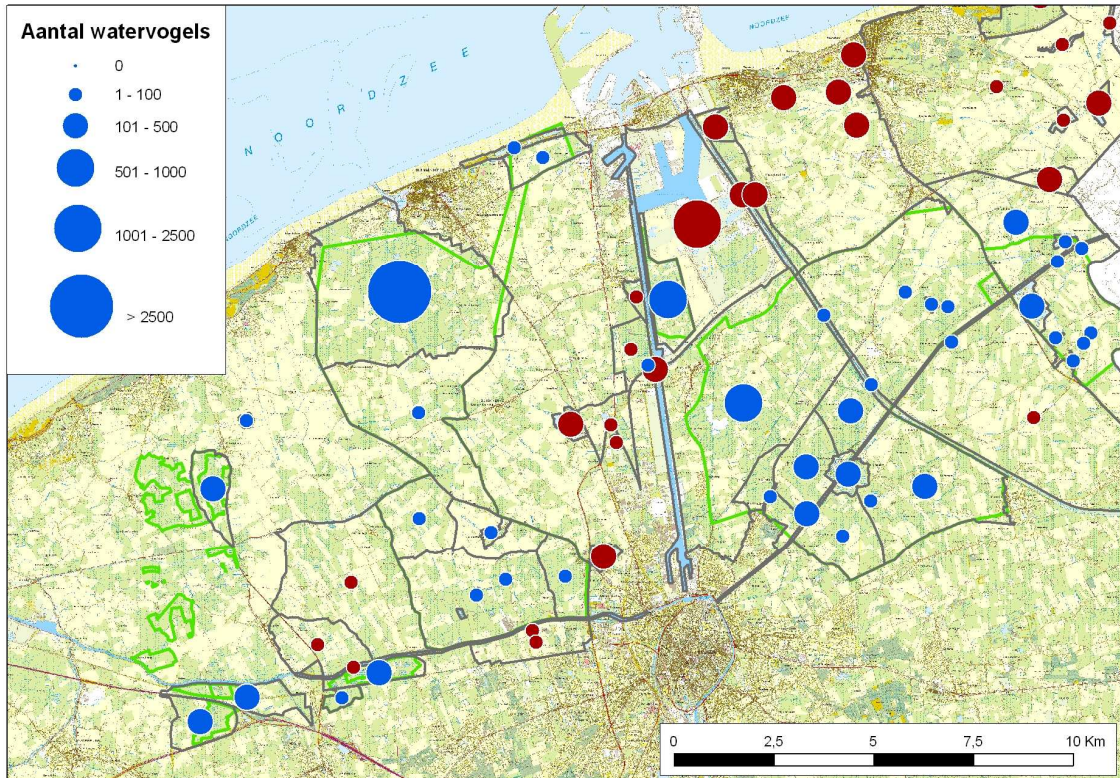
Figuur 66. Aantal en verspreiding van steltlopers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in januari 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

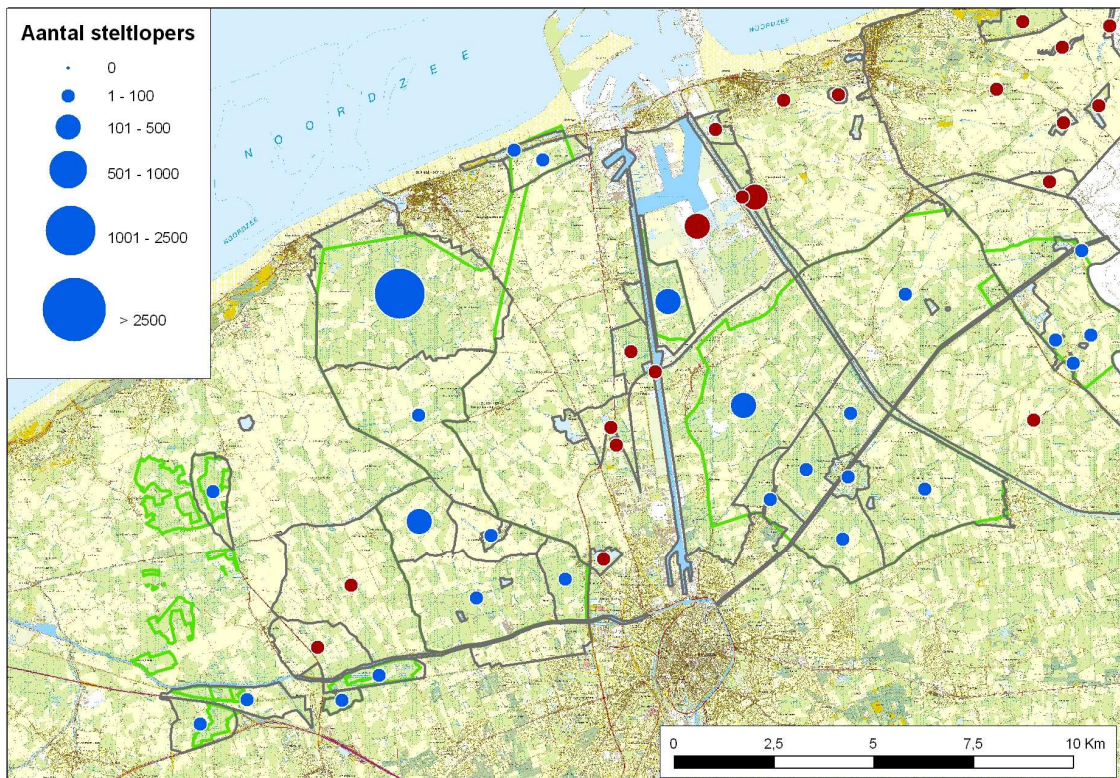
Figuur 67. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in februari 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

Figuur 68. Aantal en verspreiding van steltlopers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in februari 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

Figuur 69. Aantal en verspreiding van watervogels in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in maart 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

Figuur 70. Aantal en verspreiding van steltlopers in de Oostkustpolders tijdens de midmaandelijke telling in maart 2008 (blauw = in SBZ, rood = buiten SBZ).

V.3 Conclusie

Tijdens de winter 2007/'08 werd het Ramsar-criterium van 20.000 watervogels in elke maand overschreden in de Oostkustpolders, in het SBZ (onder voorbehoud) van november tot februari. Soorten die de 1%-norm meermaals overschreden waren Kleine Rietgans, Kolgans en Smient. Kleine Zwaan en Slobeend overschreden de 1%-norm elk in één maand. Binnen de regio waren de Uitkerkse Polders en het achterhavencomplex de belangrijkste gebieden voor overwinterende watervogels.